

בס"ד. שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'שי"ת.

בלתי מוגה

א. בפרשת¹ השבוע מסופר אודות שליחות המרגלים — "וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען"², "ויעלו ויתורו גו"³, "וישובו מתור הארץ גו' וישיבו אותם דבר גו' ויספרו וגו"⁴, וכשגמרו המרגלים סיפורם זה — "ויהס כלב גו"⁵ (ורק לאחרי דברי כלב אמרו "לא נוכל לעלות גו' ויוציאו דבת הארץ גו"⁶).

וצריך להבין — מהו הטעם שהוצרך כלב להשתיקם, "ויהס כלב": דברי המרגלים לא היו אלא תשובות — כפי האמת — על שאלותיו של משה בשליחותם לתור את הארץ בנוגע לב' ענינים (בכללות): (א) אודות העם, "וראיתם גו' את העם היושב עלי' החזק הוא הרפה גו"⁷ — השיבו "עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדולות מאד גו"⁸, (ב) ואודות הארץ, "ומה הארץ גו' הטובה היא אם רעה גו' השמנה היא אם רזה גו"⁹ — השיבו "זבת חלב ודבש היא וזה פרי"¹⁰. וכיון שמשה שלחם לתור את הארץ, היו מוכרחים לקיים השליחות ולהשיב על כל השאלות ששאלם. — משה עצמו לא הי' מוכרח לשלוח את המרגלים, כפירוש רש"י¹¹ "שלח לך, לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח", אבל המרגלים, כששלחם משה, היו מוכרחים למלא את השליחות ולומר דברי תשובתם.

וכיון שהיו מוכרחים להשיב ולומר האמת אודות העם והארץ — מה ראה כלב להשתיקם כשהשיבו האמת, גם לולי המשך הדברים "לא נוכל לעלות גו' ויוציאו דבת הארץ גו'" לאחרי ש"ויהס כלב"? ! ועוד צריך להבין בנוגע להנהגת כלב — מ"ש¹² "ויעלו בנגב ויבוא

6) שם, לא-לב.	1) עד סוף ס"ו הוגה (בקיצור) ע"י כ"ק
7) שם, יח.	אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ד ע'
8) שם, כח.	1313 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה
9) שם, יט-כ.	ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
10) שם, כז.	2) יג, יז.
11) שם, ב.	3) שם, כא.
12) שם, כב.	4) שם, כה-כז.
	5) שם, ל.

עד חברון גו", "כלב לבדו הלך שם ונשתטח על קברי אבות שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם"¹³ — למה לא הספיק כחו של המשלח (שהולך בשליחותו) כדי להצילו מעצת המרגלים, עד שהוצרך להשתטח על קברי אבות דוקא?

ב. והביאור בזה:

חטא המרגלים הי' בכך שבדברי תשובתם עירבו את שכלם ושינו את סדר הדברים שאמר להם משה: משה צוה אותם לראות תחילה את העם¹⁴ "החזק הוא הרפה וגו'", ואח"כ את הארץ "השמנה היא וגו'", ובדברי תשובתם שינו את הסדר והקדימו "ארץ זבת חלב ודבש היא" ואח"כ "עז העם היושב בארץ גו'".

והחילוק שביניהם:

שליחותו של משה היא — בתחילה אודות המלחמה והכיבוש ("החזק הוא הרפה גו'") ואח"כ אודות הריוח והשכר ("השמנה היא אם רזה וגו'"), כי העיקר הי' אצלו כיבוש המלחמה (ולא הריוח והשכר — שלא ע"מ לקבל פרס).

ולא עוד אלא שהקדים "החזק" ל"הרפה" — כי, השליחות לכיבוש הארץ היא בכל האופנים, גם אם צריכים מלחמה כבדה, ולכן השליחות היא לכתחילה על מנת ואע"פ שהוא חזק (ועו"ל, שע"י שהולכים במס"נ ללחום ע"מ שהוא חזק, עי"ז עצמו נעשה רפה¹⁵).

והמרגלים שינו את הסדר ואמרו כפי שמתקבל מצד שכלם — תחילה אודות השכר ("זבת חלב ודבש") ואח"כ אודות המלחמה והכיבוש ("עז העם היושב בארץ"), שהעיקר אצלם הוא השכר (ע"מ לקבל פרס), ומזה באים לחשב חשבונות בנוגע לעבודת המלחמה והכיבוש, שעבודה קלה (הרפה) כדאית היא בשביל שכר זה, ועבודה קשה יותר (החזק) אינה כדאית, ועד שעלולים לטעות ולומר שאם עבודה קשה היא אי אפשר לעשותה, כפי שאמרו אחר כך: "לא נוכל לעלות וגו'".

לקבל פרס, באים לידי הכרה, אשר גם פירות השמנים, שכר המעולה ביותר, רזה הוא (רק פרס — ל' פרוסה (לקו"ת תזריע כ, ב)) לגבי העבודה עצמה, כי שכר מצוה היא המצוה עצמה (תניא פל"ט נב, ב).

13) פרש"י עה"פ.

14) כי, מ"ש תחלה "את הארץ מה היא" הוא בנוגע להעם, כדפרש"י: "יש ארץ מגדלת גבורים כו'".

15) ועד"ז י"ל בנוגע להקדמת "שמנה" ל"רזה" — שכאשר העבודה היא שלא ע"מ

ולכן, כשראה כלב שהמרגלים מערבים שכלם ומשנים משליחותו של משה, אפילו בנוגע לסדר הדברים בלבד – מיד השתקם.

ג. עפ"ז יש לבאר גם הטעם שהוצרך כלב להשתטח על קברי אבות שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם:

שליחותו של משה (כח המשלח) כשלעצמה אינה שוללת את האפשרות שהשליח יעשה שינוי בהשליחות ע"י עירוב השכל שלו. – זוהי עבודתו של השליח עצמו, להניח ולבטל את שכלו, ולהתמסר להמשלח לקיים את שליחותו באופן של קבלת עול.

ולכן הלך כלב להשתטח על קברי אבות – שענין ההשתטחות מורה על מעמד ומצב שהראש והרגל הם בשוה, למעליותא, שזהו"ע הקבלת עול שלמעלה מהשכל, ובכח זה לא ניסת לחבריו להיות בעצתם, בקיימו את שליחותו של משה ללא עירוב שכלו, באופן של קבלת עול.

ד. וההוראה מזה בנוגע אלינו:

ידוע ש"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"¹⁶, ויתירה מזה, "אין דור שאין בו כמשה"¹⁷. ובדורנו זה הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

ומזה מובן ששליחותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששלח או שולח או ישלח את פלוני למקום מסויים לברר חלקו בעולם, היא, בדוגמת השליחות של משה בנוגע לכיבוש הארץ, כי, תוכן השליחות דמשה בכיבוש הארץ הוא לעשותה ארץ ישראל המקודשת מכל הארצות¹⁸, וזהו גם תוכן השליחות דמשה שבדורנו בכירור חלקו בעולם – המקום שאליו שלחו כ"ק מו"ח אדמו"ר ונתן לו את הכחות לבררו – לעשותו ארץ ישראל, חולין על טהרת הקודש¹⁹.

ומהוראות שעלינו ללמוד מפרשת המרגלים – שלא לערב את השכל ולעשות איזה שינוי, אפילו שינוי הסדר בלבד, בדברי הרב, כ"ק מו"ח אדמו"ר, גם כשנדמה לו שע"י שינוי זה יצליח יותר בשליחותו, כי, בשינוי קצת מדברי הרב אפשר לטעות עד בדומה לטעות המרגלים, ובמכ"ש וק"ו: ומה המרגלים שנאמר עליהם "כולם אנשים ראשי בני ישראל המה"²⁰, כששינו מדברי משה, באו לטעות עד שאמרו "לא נוכל לעלות וגו'" – אנשים כערכנו על אחת כמה וכמה.

16) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

17) ב"ר פנ"ו, ז.

19) חגיגה יט, ב. וש"נ. וראה לקו"ש

ח"ג ע' 108 הערה 36. וש"נ.

20) שם, ג.

18) רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז הי"ב.

וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר²¹ בפירוש מאמר רז"ל²² "כך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך כו' עד שאומר כו'", שהיצר הרע, הנקרא "דער קלוגינקער"²³, אינו מתחיל לומר לאדם לעבור עבירה, כי, בהתחלה כזו בודאי לא ישמע לו, אלא תחילת דבריו "עשה כך", שכאשר עושה מצוה אומר לו היצר: "זייער גלייך", גם אני מסכים שתעשה כך, וכשמתחיל להקשיב לדעתו ועצתו — אף שההתחלה היא בנוגע לעניני מצוה, אבל, מערב דעתו ועצתו — הרי זה שורש ל"אומר לו עבוד כו'".

ולכן, התנאי העיקרי במילוי השליחות הוא — שמירת דברי הרב, ללא שינוי, וללא עירוב השכל, מתוך קבלת עול דוקא.

ה. והנתינת-כח על זה, בפרט עכשיו לאחר ההסתלקות, היא, ע"י ענין ההשתטחות — "נשתטח על קברי אבות", כדלקמן. ובהקדם הטעם שכאשר מדברים אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר אין אומרים "זכר צדיק לברכה" (כדאיתא ביומא²⁴) או "נשמתו עדן":

בשמח"ת תרצ"א²⁵ אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר: "איך זאָג ניט אויף דעם טאַטן "נשמתו עדן", ווייל איך בין ניט קיין אַדרעסין שרייבער, און ווידער פאַר מיר איז דער טאַטע ניט נסתלק געוואָרן וכו'" (אינני אומר על אבי "נשמתו עדן", כי אינני נותן "כתובת", וגם, בשבילי אבי לא נסתלק).

ועד"ז בנוגע לכ"ק מו"ח אדמו"ר — שאין לומר עליו "נשמתו עדן", כי: (א) מי הוא זה שיכול ליתן "כתובת", להגביל את מקומו ל"גן עדן", ג"ע התחתון או ג"ע העליון, או למעלה מזה עד אין שיעור, (ב) למה לנו לשלחו מאתנו? ! הוא בודאי אינו רוצה להיפרד מאתנו, ונמצא אתנו!

ומאותו טעם שאין אומרים "נשמתו עדן", אין אומרים גם "זכר צדיק לברכה", כי, ענין הזכרון ("זכר") שייך רק על דבר הרחוק שנופל בו ענין השכחה, משא"כ בנדו"ד שלא שייך ענין השכחה ח"ו, אין צורך בזכרון, כמו שאין צורך בזכרון בנוגע לאדם²⁶.

21) סה"מ קונטרסים ח"א לו, א. סה"מ תרפ"ט ע' 124 ואילך. ועוד.
22) שבת קה, ב. וש"נ.
23) ראה לקו"ד ח"ג תקטז, א. ועוד.
24) דשנת תשל"ה.
25) תרצ"א ע' 164.
26) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 513 (מכתב דשנת תשל"ה).

ו. ובפרטיות יותר:

איתא בגמרא²⁷: "מאי דכתיב²⁸ אגורה באהלך עולמים, וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים.. כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובכות בקבר", ומפרש תוס'²⁹ "כשנשמתו בישיבה של מעלה שפתותיו נעות בקבר כאילו מדברות, נמצא, שבשעה אחת דר בשני עולמים".

"ישיבה" (של מעלה או של מטה) — נקראת רק כשישנו ראש ישיבה עם תלמידים. תלמידים לבד אינם ישיבה, כי אם, כשישנו ראש ישיבה שאומר "שיעור" לפני התלמידים, והתלמידים חוזרים על השיעור ובא אצלם בהבנה והשגה (וגם כאשר בתחילה אינם מבינים, מ"מ, חוזרים על הדברים, ובמשך הזמן יבינו בהשגתם).

וב"ישיבה" (שכוללת ראש ישיבה עם תלמידים) — יש "ישיבה של מטה", שלומדים בה ענינים של מטה, ויש "ישיבה של מעלה", שלומדים בה ענינים של מעלה³⁰. ושניהם — ישיבה של מטה וישיבה של מעלה — ישנם הן לפני ההסתלקות והן לאחרי ההסתלקות, והחילוק הוא רק בנוגע להעלם וגילוי: לפני ההסתלקות נמצא בגילוי בישיבה של מטה, ובהעלם בישיבה של מעלה, ולאחרי ההסתלקות, להיפך, שנמצא בגילוי בישיבה של מעלה, ובהעלם בישיבה של מטה, אבל בעצם הענין — שגם עכשיו נמצא כאן, בישיבה של מטה — אין שינוי כלל.

כתיב³¹ "מפי עליון לא תצא הרעות". וכיון שאי אפשר שיהי' "הטוב" אא"כ כשנמצאים יחד עם כ"ק מו"ח אדמו"ר, הרי בודאי שנמצא אתנו כמקודם, והשינוי אינו אלא בנוגע לגילוי והעלם, שמקודם הי' אתנו בגילוי, ועכשיו נמצא אתנו בהעלם, ולכן עכשיו יש צורך להביא ראי' מדברי הגמרא — ש"אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים", ולזה יש צורך בלימוד תורתו, "שאומרים דבר שמועה מפיו שפתותיו דובכות כו". אבל לאידך, העובדה שעכשיו נמצא אתנו בהעלם וצריכים להביא ראי' על זה — אינה פועלת חלישות בעצם הענין כלל וכלל!

— כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר³² שמישהו שאל אצל אביו כ"ק אדמו"ר נ"ע על זה שמדברים אודות מלאכים וענינים רוחניים בכלל,

ואילך. סה"ש תש"ג ע' 148 ואילך.

27 יבמות צו, סע"ב ואילך.

31 איכה ג, לח.

28 תהלים סא, ה.

32 ראה סה"ש תרפ"ח ע' 21. תש"א ע'

29 ד"ה אגורה — שם סע"ב.

30 ראה קונטרס לימוד החסידות ע' 18 130.

מניין יודעים שכן הוא, הרי אף אחד לא בא משם וסיפר איך נראה מלאך וכיו"ב? והשיב לו כ"ק אדנ"ע, משל למה הדבר דומה, לחכמים שנוסעים בעגלה רתומה לסוסים ומדברים אודות מלאכים: וכי משום שהסוס חושב שמטרת הנסיעה היא בשביל התבן שנמצא במקום שאליו נוסעים, והעגלון חושב אודות תשלום הכסף עבור הנסיעה כדי לפרנס את בני ביתו (מחשבה דקה יותר ממחשבת הסוס) — אין ערך לדברי החכמים אודות מלאכים?! ... ודוגמתו בנדו"ד, שהעדר ידיעתנו בענינים נעלים — כיון שידיעתנו היא חומרית ממש, או אפילו יותר דקה, אבל בכל זאת חומרית היא — אינה פועלת שינוי כלל בעצם הענין.

ז. ותוספת נתינת-כח על זה הוא ע"י ההשתטחות — "נשתטח על קברי אבות":

ענין ההשתטחות³³ הוא ההליכה על קברו מתוך ידיעה "אז דא איז ער" ... ומציירים את צורת דמות פניו... ועי"ז ניתוסף כח ועוז בהתקשרות, ובקיום שליחותו ללא שינויים וחשבונות כלל.

— כששומעים משה, משה שבדורנו, ציווי והוראה פעם אחת, הרי, במשך הזמן יכול להיות בזה חלישות וקרירות, עירוב חשבון שכלי, וכיו"ב (כבחסא המרגלים), ולכן, העצה היא לחזק את ההתקשרות ע"י ההשתטחות.

ובזה נכלל גם ענין ההשתטחות ברוחניות³⁴ — כדאיתא בספר מאור עינים³⁵ בשם הבעש"ט שענין ההשתטחות ברוחניות הוא ע"י לימוד תורתו של הצדיק, שבה הכניס את כל עצמותו ("אויף דעם האָט ער זיך אָפגעגעבן און אין דעם האָט ער זיך אָוועקגעגעבן"), וע"ד שמצינו בזהר³⁶ בנוגע למשה ש"קבורתא דילי' משנה".

ומזה מובן שגם ע"י לימוד תורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר — ענין ההשתטחות ברוחניות — ניתוסף כח ועוז בהתקשרות ובקיום שליחותו כדבעי.

*

(35) בלקוטים למס' שבת בתחלתו (ד"ה דנדוע).
(36) ח"א כו, סע"ב. וראה ספר הלקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך משה (ע' א'תרצד ואילך). וש"נ.

(33) ראה בארוכה קונטרס ההשתטחות לאדמו"ר האמצעי (נדפס במאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' יט ואילך).
(34) ראה גם לעיל ע' 93.

ח. בענין הנ"ל — מילוי השליחות בכירור חלקו בעולם לעשותה ארץ ישראל ע"י תוקף ההתקשרות למשה שבדורנו — יש נתינת-כח מיוחדת בשבת מברכים חודש תמוז³⁷:

ענינו המיוחד של חודש תמוז — שבו היא תקופת החום, כמאמר³⁸ "חמרא אפילו בתקופת תמוז קריא לי", שבשאר התקופות לא מתייחס ענין הקרירות לחמור דוקא, שהרי יתכן שהקרירות היא מצד העדר תוקף החום, ורק בתקופת תמוז, תקופת החום, מתייחס הקרירות ל"חמור" דוקא, שהקרירות שלו ("קריא לי") בזמן של תוקף החום, היא, הוראה על החומריות ("חמרא").

וענינו בעבודה הרוחנית — כדכתיב³⁹ "כי שמש ומגן הוי' אלקים", ובתקופת תמוז הוא תוקף החום ד"שמש הוי'".

ט. והענין בזה:

ענין החום הוא מעלה בעבודה, כדאי' בספרי מוסר וחסידות⁴⁰ שכל הענינים דעבודת ה' צריכים להיות בחמימות דוקא.

ויתירה מזה: ע"פ הידוע שתכלית הבריאה היא בשביל ישראל, כמאמר⁴¹ "בראשית, בשביל ישראל שנק' ראשית", ובישראל גופא הוא בשביל ענין התורה שבישראל ("בשביל התורה ובשביל ישראל"), היינו, שתכלית הבריאה היא כדי שישראל יקיימו את התורה, וכדאיתא במס' ברכות⁴² "כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה", ועד"ז במס' קדושין⁴³ ש"הם לא נבראו אלא לשמשני, ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני" — מובן, שגם ענין החום שנברא בעולם בשביל התורה וישראל עיקרו הוא בעניני תורה ועבודה.

ואף שלכאורה גם הקרירות הוא נברא שתכליתו להביא תועלת בעבודה — יש הפרש בין קרירות לחמימות, שחמימות היא מציאות חיובית, שבאה מצד החיות דוקא, משא"כ הקרירות שמציאותה הוא העדר, שבהעדר החיות והתנועה ממילא נעשה קרירות, וכיון שמציאותה

40 קונטרס תורת החסידות ע' 7. וראה "היום יום" טז שבט — ע"ד קרירות וכפירה.
41 פרש"י עה"ת בתחלתו. ובכ"מ.
42 ו, סע"ב. וש"נ.
43 משנה וברייתא סוף קידושין — ע"פ גירסת הש"ס כת"י (אוסף כת"י של תלמוד הבבלי, ירושלים, תשל"ד). וכן הובא במלאכת שלמה במשנה שם.

37 מכאן ועד טוסי"א — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"י"ח ע' 462 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
38 שבת נג, א. וראה המשך תער"ב ח"א ע' שסח.
39 תהלים פד, יב. וראה לקו"ש ח"י"ח ע' 310. וש"נ.

הוא רק העדר, אינו שייך לומר שתכלית בריאתה הוא בשביל התורה, כיון שאינה בריאה, משא"כ בחמימות, כנ"ל.

י. ולהוסיף, שלאמיתתו של דבר הוצרך להיות ענין החיות והחמימות בקדושה דוקא⁴⁴, והטעם שיש חיות וחמימות גם בעניני העולם, הוא, כדי שיהי' ענין הבחירה, שהרי, אם הי' ענין החיות והחמימות רק בקדושה, לא הי' ענין הבחירה, ולכן הוצרך להיות חיות וחמימות גם בשאר ענינים. דוגמא לדבר:

איתא במאמר של כ"ק אדמו"ר נ"ע⁴⁵ ש"לע"ל יהי' ציור גופות האומות כמו בע"ח, ועכשיו הוא בשביל הבחירה כו". כלומר: ההפרש בין אדם לבהמה הוא אשר האדם הולך בקומה זקופה (ובמילא המוח הוא למעלה מהלב, ולכן שליט עליו), והלב הוא למעלה מהרגלים, משא"כ בבע"ח שאצלם הוא הכל בשוה. ועפ"ז הי' צ"ל אצל אוה"ע כמו בבע"ח, ולמה נבראו בקומה זקופה? והביאור, שאילו נבראו כמו בע"ח, לא הי' מקום לענין הבחירה, ולכן נבראו ג"כ בתבנית ציור אדם, אבל אינם כלל בהמעלה דאדם, ודוקא ישראל הם במעלת אדם, דאדם אתם כתיב⁴⁶.

— שמעתי⁴⁷ מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שאחד שאל אצל כ"ק אדמו"ר מהר"ש (כמדומה) בענין שמירת הברית, ואמר לו כ"ק אדמו"ר מהר"ש שענין השמירה הוא כמו שהי' אצל האוה"ח, שפעם נסע האוה"ח עם שיירא במדבר, וכשהגיע שבת לא רצו לחכות עליו ונשאר לבדו, ובא אליו ארי, והראה לו האוה"ח את אות הברית, וכשראה זאת, הנה לא זו בלבד שלא עשה לו מאומה, אלא ששמרו מכל החיות, ואחרי שבת רכב עליו האוה"ח ונסע עליו עד שהשיג את השיירא, ע"כ המעשה. והביאור בזה — ע"פ מארז"ל⁴⁸ "אין חי' רעה שולטת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה", ולכן כשראה הארי אות הברית, שברית הוא לשון התקשרות, ובו נראה ביותר הצלם אלקים, אמיתית ענינו של האדם⁴⁹, אזי לא הי' לו שליטה עליו, ואדרבה, ענינו אינו אלא לשמשו.

46) יחזקאל לר, לא. יבמות סא, רע"א.

47) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' שצה ואילך.

48) שבת קנא, ב. וש"נ.

49) וכפי שרואים במוחש בהפכו — שבענין זה יש תאוה ביותר שלא מצינו דוגמתה בשאר הענינים, ולכן בזה דוקא נראית אמיתית הענין דאדם.

44) ונרמז במרז"ל (כ"ר פט"ז, ב) דלא נברא זהב אלא בשביל ביהמ"ק.

45) בגכת"ק — בר"ה נ"ח תרנ"ו, ולא ניתנה אז* להעתיק.

(* הערת המו"ל: בסה"מ תרנ"ו קה"ת תשד"ח) — נדפס בשוה"ג (ע' שיט).

ומזה מוכן גם בנוגע לענין החמימות — ששייכותה בעניני העולם אינה אלא בשביל הבחירה, אבל עיקרה הוא בקדושה דוקא.

יא. אמנם, יתכן מעמד ומצב ד"חמרא (שאפילו) בתקופת תמוז קריא לי", היינו, שגם בזמן שמאיר תוקף החום ד"שמש הוי"י יש בו ענין הקרירות, ואין בו שום חמימות וחיות בעניני קדושה, מצד תוקף החומריות ("חמרא").

והעצה לזה — כתורת הבעש"ט שנתגלתה ונתפרסמה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁰ — "כיו" תראה חמור, כאשר תסתכל .. בהחומר שלך שהוא הגוף, ותראה, שונאך, שהוא שונא את הנשמה .. ועוד תראה שהוא רובץ תחת משאו שנתן הקב"ה להגוף שיזדכך ע"י תומ"צ והגוף מתעצל בקיומם, ואולי יעלה בלבבך, וחזלת מעזוב לו, שיוכל לקיים שליחותו, כי אם תתחיל בסיגופים לשבור את החומריות, הנה לא בזו הדרך ישכון אור התורה, כי אם, עזוב תעזוב עמו, לברר את הגוף ולזכרו, ולא לשברו בסיגופים".

ובהקדמה — שאמירת תורה זו ע"י הבעש"ט, שהוסיף וגילה הפירוש בפסוק (וואָס איז פריער אויך געשטאַנען) — מהוה נתינת-כח לברר את חומר הגוף. ועד"ז התגלות ופירסום תורה זו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר — שהוסיף לבאר תורת הבעש"ט הלזו ולגלותה ולפרסמה באופני פירסומים שונים — מהוה תוספת נתינת-כח בעבודה דבירור הגוף.

— נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הוא הוא הנשיא הבעש"ט, אלא שהוא בגוף אחר, שהרי, ענין ההשתל' אינו שייך בהמאור עצמו, כי העצמי, "אויב ער איז, איז ער אינגאַנצן" כמו שהוא, ולכן אמרו חז"ל⁵² (על הפסוק⁵³ "ובאת גו' אל השופט אשר יהי בימים ההם") ש"יפתח בדורו כשמואל בדורו", ובדורנו זה, כ"ק מו"ח אדמו"ר הוא הוא הבעש"ט והמשה רבינו שבדור.

ויש להוסיף בביאור תורה הנ"ל:

אצל "חמור" — עניני התומ"צ הם ל"משא", כמאמר⁵⁴ "כשור לעול וכחמור למשאוי", ולא עוד אלא שלפעמים אינו רוצה לשאת המשא דקיום

(52) ר"ה כה, ריש ע"ב.

(53) שופטים יז, ט.

(54) ע"ז ה, ב.

(50) ראה כתר שם טוב בהוספות סכ"א.

וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט).

(51) משפטים כג, ה.

התומ"צ, שזהו"ע "רובץ תחת משאו", "ער שטעלט זיך אָפּ און גייט ניט ווייטער". — וזהו ההפרש בין חמור לסוס, שסוס, כאשר מכים אותו, ממשיך לילך הלאה, משא"כ חמור, גם כאשר מכים אותו אין זה מועיל מאומה.

וכדי לברר ולזכך את החמור, שעניני התומ"צ לא יהיו עליו למשא, ועד שירגיש שזהו כל החיות שלו — אי־אפשר להתחיל בהבנה והשגה ע"פ שכל, כי, מצד תוקף החומריות לא יוכל לקבל זה, אלא ראשית העבודה היא באופן של קבלת עול דוקא, ועי"ז יוכל להתברר ולהזדכך עד שסוכ"ס לא יהיו עניני התומ"צ למשא, אלא אדרבה, שירגיש שזהו כל חיותו.

ההתחלת העבודה דבירור וזיכוך החומר היא בחודש תמוז, כשמאיר תוקף החום ד"שמש הוי"ו" — שלכל הפחות בזמן זה לא יהי' בבחינת "חמרא בתקופת תמוז קרירא לי", אלא יורגש אצלו חיות וחום בעניני קדושה, ועי"ז תומשך החיות והחמימות בעניני קדושה על כל השנה כולה.

יב. ובענין זה ניתוסף עליו מיוחד בדורנו זה בשייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר (נוסף לכך שעיי"ז שגילה ופירסם תורת הבעש"ט הנ"ל הוסף כח בעבודה דבירור החומר) — שבחודש תמוז, ביי"ב בו, חל (יום ההולדת ו)יום הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובהקדמה⁵⁵:

כיון שבתקופת תמוז מאיר תוקף החום ד"שמש הוי"ו" (כפי שמתבטא בתוקף החום בגשמיות), הי' ראוי להיות זמן של גילוי ושמחה, כולל ובמיוחד מצד הסמיכות וההמשך למתן־תורה (סיום ארבעים יום שהי' משה בהר סיני ביי"ז תמוז), אלא בגלל שגרם חטא העגל (ביי"ז תמוז), נעשה היפך הגילוי והשמחה. ולכן, לעתיד לבוא כשיתקנו כל החטאים ובתוכם חטא העגל, יהי' זמן של גילוי ושמחה.

ומעין זה נעשה גם בדורנו זה — שבחודש תמוז נעשה ענין של גילוי ושמחה ע"י הגאולה דכ"ק מו"ח אדמו"ר ביי"ב תמוז, שראו אז נסים במוחש, החל מליל המאסר, שבאותו לילה אסרו אנשים רבים ומיד דנום למיתה, ובמשך הזמן שנתעכב כ"ק מו"ח אדמו"ר עד בואו להחוקר, נעשה שינוי ועי"ז ניצל מיד בתחילת בואו להמאסר, וכן לאח"ז, כפי

(55) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 308 ואילך.

שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁶ שכשהודיעו לו על יציאתו מבית האסורים, ראה, שהי' כתוב עונש מיתה, רח"ל, והעבירו על זה קולמוס וכתבו עשר שנים סאָלאַוּקִי (מקום גירוש בסיביר), וגם על זה העבירו קולמוס וכתבו שלש שנים קאסטראמא, ועד להגאולה בשלימותה ב"ב-י"ג תמוז — שכל זה הי' נס גלוי,

— אף שגם אז, בתכלית הגילוי, נמצאו כאלה שהי' צורך להתייגע עמהם ("מ'האָט זיך געמוטשעט מיט זי"י") שיודו שזהו נס גלוי, ויש כאלה שצריכים להתייגע עמהם ("מ'מאָטערט זיך מיט זי"י") עד היום הזה!

בהנס גלוי דגאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ב תמוז מתגלה תוקף החום ד"שמש הוי"י שבתקופת תמוז, ועי"ז ניתוסף כח בכללות העבודה דבירור החומר — לבטל הקרירות שמצד החומר ("חמרא בתקופת תמוז קרירא לי"), ולהוסיף חיות וחמימות בכל עניני קדושה.

ולכן, ע"י ההתקשרות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נמשך ומתגלה ומאיר לנו תוקף הגילוי ד"שמש הוי"י שבגאולה די"ב תמוז, ועי"ז ניתוסף כח ועוז לברר את ה"חמור", לפעול על החומריות שיאיר בו אור הקדושה, ועד שמברר גם החומריות שבחלקן בעולם, המקום שאליו נשלח ע"י משה שבדורנו לעשותו ארץ ישראל, עי"ז שממלא את השליחות מבלי לערב את שכלו ולשנות בהשליחות (גם כשהיצה"ר, ה"חמור", אומר לו שע"י השינוי יצליח יותר), כנ"ל בארוכה.

יג. וההתחלה בזה — בשבת מברכים חודש תמוז, שבו נמשכת ברכה ונתינת-כח על כל עניני חודש תמוז, כהנוסח דברכת החודש: "יחדשהו כו' לחיים ולשלום לששון ולשמחה לישועה ולנחמה, ונאמר אמן".

ולהעיר מהשינוי באמירת אמן בברכת החודש דהש"ץ — שלאחרי התיבות "לחיים ולשלום", וכן לאחרי התיבות "לששון ולשמחה", עונים מיד "אמן", משא"כ לאחרי התיבות "לישועה ולנחמה" אין עונים מיד "אמן", אלא הש"ץ צריך לעזור ("מינטערן") ולהכריז "ונאמר אמן", ורק אז עונים אמן.

ויש לומר הרמז בזה — שהברכות הראשונות, "לחיים ולשלום לששון ולשמחה", שאינם אלא טוב הנראה והנגלה, עונים מיד אמן,

(56) ראה סה"ש תש"א ע' 139. לקר"ש ח"ד ע' 1063.

משא"כ הברכה "לישועה ולנחמה", כיון שבאה לאחרי צער ויגון, הרי, אף ש"מפי עליון לא תצא הרעות"³¹, מ"מ, מעצמו, "פון זיך אַליין", "ענטפערט זיך ניט קיין אמן"... ויש צורך בהתעוררות מיוחדת שיהי' "ונאמר אמן".

ועד"ז בנוגע לענין ההסתלקות: אף שיודעים אנו שההסתלקות הו"ע של עליון אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, וכידוע מאמר הבעש"ט⁵⁷ שהי' יכול לעלות בסערה השמימה, אלא שרצונו הי' לבוא להעילוי ד"אל עפר תשוב"⁵⁸, ויתירה מזה, שהעילוי הוא לא רק בשבילו, אלא גם בשבילנו (דאל"כ, בודאי לא הי' מסכים לכך), מ"מ, כיון שבגלוי ה"ז ענין הפכי, "ענטפערט זיך ניט קיין אמן"...

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) "ונאמר אמן" — כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ יבוא ויוליכנו לקראת משיח צדקנו, בקרוב ממש, במהרה בימינו אמן.

58) בראשית ג, יט.

57) המשך תער"ב ח"ג ע' א'רנו. סה"ש

תורת שלום ע' 46. לקו"ד ח"א צו, ב.